

Jesteśmy razem!

Projekt wspomagający działania wychowawcze szkół

i placówek w województwie pomorskim

w roku szkolnym 2021/2022

Wstęp

Projekt pn. „Jesteśmy razem!” powstał w wyniku refleksji na podstawie wniosków po przeprowadzonej w I kwartale 2021 roku przez Pomorskiego Kuratora Oświaty analizie ankiety dotyczącej zachowań suicydalnych dzieci i młodzieży w województwie pomorskim w okresie od września 2019 roku do stycznia 2021 roku jako propozycja i odpowiedź na potrzeby szkół i placówek.

Badanie ankietowe za pomocą Pomorskiego Systemu Informacji Oświatowej Pomorski Kurator Oświaty przeprowadził we wszystkich typach szkół dla dzieci i młodzieży oraz Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii, Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych oraz Specjalnych Ośrodkach Szkolno-Wychowawczych. Wzięło w nim udział 1083 spośród 1146 szkół/placówek dla dzieci i młodzieży, tj. 94,5%. Ankiety wypełnili dyrektorzy poszczególnych szkół i placówek oświatowych: szkoła podstawowa (716), branżowa szkoła I stopnia (94), branżowa szkoła II stopnia (0), technikum (102), liceum ogólnokształcące (146), młodzieżowy ośrodek socjoterapii, młodzieżowy ośrodek wychowawczy (2), specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy (23).

Na podstawie ankiety ustalono:

- liczbę zdarzeń autodestrukcyjnych (prób i zdarzeń skutecznych) wśród uczniów danej szkoły/placówki, z uwzględnieniem liczby zdarzeń w poszczególnych miesiącach w okresie od września 2019 roku do stycznia 2021 roku,
- liczbę zdarzeń autodestrukcyjnych w zależności od wieku ucznia,
- liczbę zdarzeń autodestrukcyjnych w zależności od płci i wieku,
- liczbę zdarzeń autodestrukcyjnych ze względu na powód zamachu,
- liczbę zdarzeń autodestrukcyjnych z podziałem na sposób realizacji samobójstwa lub jego nieskutecznej próby,
- liczbę zdarzeń ze względu na miejsce wystąpienia (typ szkoły i powiat).

Analiza wyników ankiety, obserwacja zjawisk dotyczących zachowań niepożądanych (w tym suicydalnych) dzieci i młodzieży, zgłaszane do kuratorium oświaty sprawy, wnioski ze sprawowanego przez Pomorskiego Kuratora Oświaty nadzoru pedagogicznego dały podstawę do zaproponowania realizacji projektu „Jesteśmy razem!”.

Uczniowie, wracając do szkół po długotrwałym kształceniu zdalnym, wymagają szczególnej uważności, troski i wsparcia ze strony nauczycieli, wychowawców klas i specjalistów szkolnych. Należy mieć na uwadze, że mogło pogorszyć się samopoczucie uczniów, mogły pojawić się trudności w nauce, zaburzenia nastroju itp. Ministerstwo Edukacji i Nauki przygotowało i realizuje program wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów i nauczycieli w pandemii.

Celem projektu „Jesteśmy razem!” jest zachęta do działań, które są spójne z programem ministerialnym i wspomagają pracę wychowawczą szkół i placówek w województwie pomorskim z ukierunkowaniem na rozpoznawanie potrzeb, aktywizowanie uczniów, a przez to zapobieganie niepożądanym zachowaniom społecznym, w tym suicydalnym wśród dzieci i młodzieży.

W odniesieniu do negatywnych skutków edukacji zdalnej, w szczególności w zakresie kondycji psychicznej uczniów, warto zintensyfikować działania profilaktyczne i zajęcia integracyjne w klasach, aby odbudować relacje rówieśnicze. Od postawy wszystkich nauczycieli oraz wychowawców, ich zaangażowania, umiejętności i sposobu komunikowania zależy osiągnięcie wartościowych rezultatów edukacyjnych i wychowawczych. W tym projekcie podkreśla się rolę wychowawcy, który co do zasady najlepiej zna swoich uczniów oraz ich rodziców, wie, które osoby mogą potrzebować dodatkowego wsparcia i na co zwrócić szczególną uwagę w komunikacji z nimi. Istotnym zadaniem wychowawcy jest utrzymanie pozytywnych relacji z uczniami, w tym współtworzenie przyjaznej przestrzeni do samodzielnego ich uczenia się i rozwoju zainteresowań. Istnieje potrzeba zrozumienia przez wychowawców i nauczycieli rzeczywistości psychologicznej i społecznej uczniów, w tym uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz przygnębionych, znajdujących się w trudnej sytuacji emocjonalnej, a także tych, którzy doświadczają kryzysu epidemicznego i rodzinnego. Warto zwrócić uwagę, że wychowawcy w naturalny sposób są „linią pierwszego kontaktu z rodzicami” i mogą odpowiedzieć na ich pytania, wyjaśnić stosowane przez szkołę metody czy zasięgnąć informacji zwrotnej, po to by następnie przekazać ją innym nauczycielom lub dyrekcji szkoły. Do programu zaproszeni są również rodzice, którzy wspólnie z nauczycielami, wychowawcami i specjalistami pragną pomóc dziecku.

Propozycje zawarte w projekcie mogą stanowić materiał pomocniczy, który według uznania dyrektora szkoły/placówki oraz nauczycieli może być wykorzystany do podejmowania działań ukierunkowanych na ucznia i jego bezpieczny rozwój.

Wyrażamy nadzieję, że z życzliwością zapoznacie się Państwo z projektem „Jesteśmy razem!”, a przykłady aktywności wspierających dzieci i młodzież przyjmiecie do realizacji w roku szkolnym 2021/2022.

Autorzy projektu

I. Autorzy projektu

- Małgorzata Bielang, Pomorski Kurator Oświaty,
- Bożena Żurawska, Dyrektor Wydziału Organizacji i Pragmatyki Zawodowej Nauczycieli Kuratorium Oświaty w Gdańsku,
- Elżbieta Roszkowska, wizytator Kuratorium Oświaty w Gdańsku, Delegatura w Kościerzynie,
- Teresa Burczyk, starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Gdańsku, Delegatura w Tczewie,
- Danuta Gimińska, wizytator Kuratorium Oświaty w Gdańsku, Wydział Strategii i Nadzoru Pedagogicznego,
- Magdalena Nebeling, starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Gdańsku, Wydział Strategii i Nadzoru Pedagogicznego,
- Emilia Wantoch-Rekowska, Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kościerzynie.

II. Realizatorzy projektu

- Kuratorium Oświaty w Gdańsku,
- publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogicznymi z terenu województwa pomorskiego,
- koordynatorzy „Programu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i nauczycieli” realizowanego przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z Ministrem Edukacji i Nauki:
 - Bernadeta Grunwald Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Starogardzie Gdańskim,
 - Emilia Wantoch-Rekowska Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kościerzynie,
 - Jolanta Kamińska Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku,
 - Kamila Józefiak, psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pruszczu Gdańskim,
 - Kornelia Szmigiel pedagog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3 w Gdyni,
- Sygnatariusze Porozumienia o współpracy zawartego w dniu 27 maja 2021 roku:
 - Komendant Wojewódzkiej Policji w Gdańsku nadinsp. Andrzej Łapiński,
 - Pomorski Kurator Oświaty Małgorzata Bielang,
 - proboszcz parafii Chrystusa Króla w Gdańsku, ks. kanonik dr Bartłomiej Stark,
 - Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Gdańsku dr n. ekon. Mariusz Kaszubowski,
- dyrektorzy, nauczyciele, specjaliści ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówek oświatowych województwa pomorskiego,
- rodzice uczniów (w tym Rady Rodziców) szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówek oświatowych województwa pomorskiego.

III. Adresaci projektu

Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówek oświatowych województwa pomorskiego.

IV. Cele projektu

- Zwrócenie uwagi społeczności szkolnej i pozaszkolnej na problem niepożądanych zachowań uczniów, w tym suicydalnych.
- Doskonalenie przez nauczycieli umiejętności szybkiego reagowania na potrzeby uczniów.
- Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów niepożądanych społecznie zachowań uczniów.
- Doskonalenie warsztatu pracy wychowawcy klasy.
- Zachęcenie do korzystania z dostępnych programów wspomagających działania wychowawcze.
- Promowanie ciekawych rozwiązań służących rozwiązywaniu problemów wychowawczych jako przykłady dobrej praktyki.
- Realizacja w szkołach i placówkach programu wychowawczo-profilaktycznego na podstawie aktualnie zdiagnozowanych problemów.
- Wskazywanie nowoczesnych form i metod pracy z uczniem sprzyjających osiągnięciu najlepszych rezultatów edukacyjnych i wychowawczych oraz wysokiej jakości pracy szkoły.
- Wypracowanie w szkołach/placówkach propozycji działań w celu zmniejszenia liczby zachowań społecznie niepożądanych, w tym suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.

V. Przewidywane efekty

- Przeprowadzenie przez szkoły/placówki oświatowe pogłębionej diagnozy potrzeb/problemów uczniów oraz przygotowanie w oparciu o nią programów wychowawczo-profilaktycznych i realizacja programów.
- Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich (wspieranie dziecka będącego w sytuacjach trudnych).
- Wzmocnienie roli wychowawcy w rzeczywistości szkolnej i pozaszkolnej.
- Skonsolidowanie działań szkół/placówek oświatowych i innych podmiotów pracujących z uczniami w celu zapewnienia im efektywnej pomocy w sytuacjach codziennych w rzeczywistości szkolnej i pozaszkolnej oraz w sytuacjach kryzysowych.
- Poszerzenie wiedzy dotyczącej możliwości wsparcia uczniów znajdujących się w sytuacjach trudnych.

- Pogłębienie współpracy szkół i placówek oświatowych z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi na rzecz wspierania kondycji psychicznej uczniów.
- Pogłębienie współpracy szkół z rodzicami uczniów.

VI. Harmonogram działań w roku szkolnym 2021/2022

Lp.	Działanie	Termin realizacji	Informacje o sposobie realizacji
1.	Upowszechnianie informacji o ofercie Ministerstwa Edukacji i Nauki w zakresie realizacji programów dla szkół i placówek wspomagających działalność wychowawczą.	Na bieżąco.	<p>Strona www Ministerstwa Edukacji i Nauki https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/narodowy-program-wsparcia-uczniow-po-pandemii--dzialania-mein</p> <ul style="list-style-type: none"> – WF z AWF – Aktywny powrót uczniów do szkoły” – przywrócenie i podniesienie poziomu sprawności fizycznej uczniów po długim czasie nauki zdalnej, – Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla uczniów i nauczycieli, – Pomoc w uzupełnieniu wiedzy – dodatkowe zajęcia wspomagające, – Dobrze widzieć – program profilaktyki krótkowzroczności. <p>Utworzenie zakładki na stronie Kuratorium Oświaty w Gdańsku dotyczącej programów MEiN dla szkół i placówek wspomagających działalność wychowawczą.</p>
2.	Organizacja konkursu dla Rad Rodziców i Rad Pedagogicznych na ciekawe propozycje działań w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły adekwatnych do zdiagnozowanych problemów.	Październik/ listopad 2021 r.	<p>Przekazanie informacji o konkursie dla Rad Rodziców i Rad Pedagogicznych dyrektorom szkół na sierpniowych naradach Pomorskiego Kuratora Oświaty z dyrektorami szkół,</p> <ul style="list-style-type: none"> – regulamin konkursu zostanie opracowany do końca sierpnia 2021 r., – przewiduje się pisemne wyróżnienia Pomorskiego Kuratora Oświaty 10 programów ze szkół podstawowych i 10 ze szkół ponadpodstawowych, – promowanie wyróżnionych programów wychowawczo-profilaktycznych w „Banku Dobrych Praktyk” na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Gdańsku, – termin nadsyłania programów do 15 października 2021 r., – ogłoszenie wyników do 15 listopada 2021 r.
3.	Organizacja form wsparcia przez publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne skierowanych do rodziców.	Spotkania cykliczne - zgodnie z przyjętą formą wsparcia.	Organizacja różnorodnych form wsparcia podejmowanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne na terenie województwa pomorskiego po analizie problemów występujących na terenie działania poszczególnych szkół i placówek.
4.	Organizacja form wsparcia przez publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne skierowanych do nauczycieli/ wychowawców szkół i placówek.	Spotkania cykliczne – zgodnie z przyjętą formą wsparcia.	Organizacja różnorodnych form wsparcia przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym m.in. szkoleń na terenie województwa pomorskiego po analizie problemów występujących na terenie działania poszczególnych szkół i placówek, ze zwróceniem uwagi na: <ul style="list-style-type: none"> — nasilenie problemów psychicznych jako konsekwencje długotrwałego bądź silnego stresu i traumatycznych wydarzeń, depresja, ryzyko zachowań autoagresywnych,

			<ul style="list-style-type: none"> — osłabienie relacji lub zerwanie więzi społecznych (samotność, konflikty), — brak udziału uczniów w nauce zdalnej – zagrożenie „wypadnięciem” z systemu edukacji, — pogłębienie się nierówności w dostępie do edukacji, — pogorszenie się dostępu do opieki medycznej i psychologicznej i w efekcie pogorszenie stanu zdrowia uczniów.
5.	Informowanie szkół i placówek o dyżurach telefonicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych na terenie woj. pomorskiego dla dyrektorów, nauczycieli, uczniów, rodziców.	Na bieżąco konsultacje prowadzone są bez uwzględnienia rejonów działania poradni.	Informacje dostępne są na stronie Kuratorium Oświaty w Gdańsku w zakładce Koronawirus - informacje: https://kuratorium.gda.pl/poradnie1/wyswietl_zgloszenia.php oraz na stronach poszczególnych placówek.
6.	Organizacja spotkań w Starostwach Powiatowych z udziałem sygnatariuszy Porozumienia (jw.) działającymi na rzecz wzmocnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w województwie pomorskim w celu wypracowania modelu działań zmierzających do zmniejszenia liczby zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.	wrzesień miasto Gdańsk październik p. wejherowski p. kartuski listopad p. tczewski miasto Gdynia grudzień p. bytowski p. malborski miasto Sopot styczeń p. lęborski miasto Słupsk luty p. kościerski p. nowodworski marzec p. pucki p. chojnicki kwiecień p. człuchowski p. kwidzyński maj p. gdański p. starogardzki czerwiec p. sztumski	W spotkaniach wezmą udział kierownicy komórek organizacyjnych do spraw oświaty, kierownicy komórek organizacyjnych do spraw zdrowia, komendanci miejscy/powiatowi policji, dyrektorzy MOPS/GOPS danego miasta/powiatu.
7.	Organizacja konferencji dla dyrektorów, nauczycieli, wychowawców i specjalistów ze szkół i placówek oświatowych województwa pomorskiego dotycząca wspomaganie nauczycieli w pracy z uczniem w celu zapobiegania sytuacjom trudnym, w tym suicydalnym.	Marzec 2022 r.	Forma stacjonarna lub z wykorzystaniem technik na odległość w zależności od sytuacji epidemicznej kraju. Współorganizacja konferencji z partnerami, np. lekarzami, prawnikami.
8.	Organizacja konkursu na krótki film o uczniowskich hobby. Rozwijanie i promowanie aktywności, zainteresowań i pasji uczniowskich.	I półrocze listopad II półrocze luty	Opracowanie regulaminu i ogłoszenie konkursu. Rozstrzygnięcie konkursu. Zamieszczanie informacji na stronie Kuratorium Oświaty w Gdańsku. Współpraca z mediami, szkołami, uczniami i ich rodzicami.

9.	Promowanie dobrych praktyk w zakresie wspomagania działań wychowawczych szkół/placówek w Banku Dobrych Praktyk.	Na bieżąco.	Informacje zamieszczane na stronie Kuratorium Oświaty w Gdańsku w zakładce Projektu.
10.	Realizacja nagrań prezentujących tematy sięgające do problemów wychowawczych (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, lekarze, psycholodzy).	W trakcie trwania projektu, zgodnie ze zgłoszeniami nagrań do upowszechnienia.	Nagrania zamieszczane na stronie Kuratorium Oświaty w Gdańsku w zakładce Projektu oraz na stronach www poradni psychologiczno-pedagogicznych.
11.	Upowszechnienie informacji o realizacji projektu.	Na bieżąco.	Na stronie www Kuratorium Oświaty w Gdańsku w zakładce: <i>Jesteśmy razem! Projekt wspomagający działania wychowawcze szkół i placówek w województwie pomorskim w roku szkolnym 2021/2022</i> oraz na stronach www poradni psychologiczno-pedagogicznych, szkół i placówek oświatowych.
12.	Ewaluacja projektu.	Czerwiec 2022 r.	Ankieta w szkołach/placówkach oświatowych poprzez system PSIO oraz opracowanie wniosków i rekomendacji do dalszych działań.

Załączniki:

1. Wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznej biorących udział w realizacji projektu "Jesteśmy razem!"

Załącznik nr 1

Wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznej biorących udział w realizacji projektu "Jesteśmy razem!"

Lp.	Powiat	Nazwa poradni	Adres poradni	
			Ulica, numer domu	Kod pocztowy, miejscowość
1.	bytowski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytowie	ul. Gdańska 59	77-100 Bytów
2.	chojnicki	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnicach	ul. Piłsudskiego 30	89-600 Chojnice
3.	człuchowski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Człuchowie	ul. Szczecińska 20	77-300 Człuchów
4.	kartuski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kartuzach	ul. Kolejowa 17	83-300 Kartuzy
5.	kościerski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kościerzynie	ul. Słoneczna 1	83-400 Kościerzyna
6.	kwidzyński	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kwidzynie	ul. Grudziądzka 8	82-500 Kwidzyn
7.	łęborski	Pierwsza Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna MODUS-Centrum Rozwoju Osobistego	al. Wolności 32	84-300 Lębork
8.	miasto Gdańsk	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 4 w Gdańsku	ul. L. Krzemienieckiej 1	80-448 Gdańsk
9.	miasto Gdańsk	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 7 w Gdańsku	ul. Traugutta 82	80-229 Gdańsk
10.	miasto Gdańsk	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Gdańsku	ul. Obywatelska 1	80-259 Gdańsk
11.	miasto Gdańsk	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3 w Gdańsku	ul. Wałowa 21	80-858 Gdańsk
12.	miasto Gdynia	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3 w Gdyni	ul. Płk. Dąbka 207	81-155 Gdynia
13.	miasto Gdynia	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Gdyni	ul. Chyłońska 227	81-007 Gdynia
14.	miasto Sopot	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sopocie	ul. Władysława IV 23/25	81- 742 Sopot
15.	nowodworski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim	ul. 3-go Maja 6	82-100 Nowy Dwór Gdański
16.	pucki	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pucku	ul. Kolejowa 7	84-100 Puck

17.	pucki	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Fundacji Dobroczynca	ul. Leśna 49	81-198 Mosty
18.	słupski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupsku	ul. Fabryczna 1	76-200 Słupsk
19.	starogardzki	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Starogardzie Gdańskim	ul. Grunwaldzka 28	83-200 Starogard Gdański
20.	sztumski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sztumie	ul. Kasprowicza 3	82-400 Sztum
21.	tczewski	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tczewie	ul. Wojska Polskiego 6	83-110 Tczew